

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat
R. Tieman
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Datum	ons kenmerk	contactpersoon
21 juli 2025	U202500484	K. Huigsloot
Betreft	uw kenmerk	e-mail
Uitkomsten kostenonderzoek waterschapsverkiezingen / verzoek tot aanpassing ministeriële regeling		

Geachte minister Tieman,

Hierbij informeren wij u over de afspraken die de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (Unie) hebben gemaakt naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek naar de meerkosten voor gemeenten van de organisatie van de waterschapsverkiezingen 2023¹. Tevens verzoeken wij u om de ministeriële regeling 'Regeling vergoedingen waterschapsverkiezingen van 16 oktober 2020' conform de door ons gemaakte afspraken aan te passen.

Aanleiding

Elke vier jaar worden er waterschapsverkiezingen gehouden, in combinatie met de verkiezingen voor de Provinciale Staten. De waterschappen zijn wettelijk verplicht een vergoeding aan gemeenten te verstrekken voor de meerkosten van het organiseren van de waterschapsverkiezingen. Gemeenten ontvangen die vergoeding bovenop de standaardbijdrage voor de organisatie van verkiezingen in het Gemeentefonds.

Eerdere afspraken

VNG en Unie hebben in 2019 door het bureau Cebeon een onafhankelijk feitenonderzoek laten doen naar de meerkosten voor Nederlandse gemeenten voor de organisatie en uitvoering van de waterschapsverkiezingen van 20 maart 2019. Deze meerkosten betreffen de extra kosten die gemeenten maken voor de organisatie van de waterschapsverkiezingen ten opzichte van de gelijktijdige organisatie van de Provinciale Statenverkiezingen. Op basis van deze uitkomsten zijn meerjarige afspraken gemaakt over de wijze van berekening van de hoogte van de vergoeding door de waterschappen aan de gemeenten. Daarbij hebben VNG en de Unie afgesproken bij gewijzigde en onvoorziene omstandigheden opnieuw in gesprek te gaan

¹ Eindrapport Meerkosten voor gemeenten voor de organisatie van de waterschapsverkiezingen, 20 maart 2025, Cebeon.

over de hoogte van het bedrag. Deze afspraken zijn vastgelegd in een brief d.d. 18 december 2019 en verankerd in de ministeriële regeling van 16 oktober 2020.

Onderzoek in 2025

Op basis van voornoemde regeling is de totale hoogte van de vergoedingen voor de verkiezingen van 2027 bepaald op €13,1 miljoen. In maart 2024 heeft VNG aangegeven dat er aanleiding is om de afspraken te herzien. Daarop is er in gezamenlijke opdracht van VNG en Unie door het bureau Cebeon een nieuw onafhankelijk onderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek wijst uit dat de daadwerkelijke meerkosten van de verkiezingen van 2023 € 15,1 miljoen bedroegen en dat de in de regeling verankerde afspraken voor de berekening van de bijdrage van de waterschappen onvoldoende robuust zijn.

VNG en Unie hebben afgesproken om het ontstane verschil tussen berekende en daadwerkelijke meerkosten van € 2 miljoen te verrekenen in de jaren 2026 en 2027.

Nieuwe afspraken na 2027

Voor de verkiezingen na 2027 hebben VNG en Unie afgesproken om de bijdrage van de waterschappen te bepalen langs de volgende hoofdlijnen:

- Vertrekpunt is de bijdrage voor de verkiezingen van vier jaar eerder. Deze bijdrage wordt aangepast op basis van achtereenvolgens:
 - a. meer/minder kiesgerechtigden van de verkiezingen van vier jaar eerder t.o.v. acht jaar eerder, waarbij per kiesgerechtigde wordt uitgegaan van een bedrag dat 60% van de meerkosten per kiesgerechtigde van de verkiezingen van vier jaar eerder bedraagt;
 - b. eventuele verhoging als gevolg van voorzienbare nieuwe wetgeving, waarvan de hoogte in principe voortvloeit uit een Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden (UDO) en/of onderzoek op basis van artikel 2 Financiële Verhoudingswet;
 - c. indexatie door voor 45% van de bijdrage na stap b de Consumenten Prijsindex (CPI) te hantieren en voor 55% van deze bijdrage een nader te bepalen CAO-index.
- Voor de berekening van de bijdrage van de waterschappen aan de waterschapsverkiezingen als gevolg van onvoorziene en gewijzigde omstandigheden, die niet worden ondervangen door bovenstaande verrekening systematiek, wordt uitgegaan van 21% van de totale kosten van de betreffende component voor gecombineerde verkiezingen.
- In de aanloop naar iedere volgende verkiezing evalueren de VNG en de Unie in samenspraak met het ministerie van IenW of bovenbeschreven systematiek toereikend is om te hanteren voor het berekenen van de bijdrage van de waterschappen voor de volgende verkiezing. Op basis van deze evaluatie wordt zo nodig een passend voorstel tot wijziging van de ministeriële regeling voorgesteld met een realistische planning en rekening houdend met de vaste verander- en publicatiemomenten van regelingen.

Wij verzoeken u om de door ons gemaakte afspraken te verwerken in aanpassingen van de ministeriële regeling.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Sharon Dijksma
Voorzitter Vereniging Nederlandse Gemeenten

Jeroen Haan
Voorzitter Unie van Waterschappen